

MAANOORED

TÕUSVA PÕLVE TULEVIKU TÄHISED

PÕLLUMAJANDUSLIK NOORSOO KUUKIRI

1934

II aastakäik

Toimetaja dr. agr. A. MILJAN. Vastutav toimetaja E. JUST.
Väljaandja EESTI PÕLLUMEESTE KESKSELTS.
Toimetus ja talitus: Tallinn, Pikk 40, postkast 54, telef. 454-70.
Tellimishind: 120 snt. aastas, 65 snt. poolaastas.

Nr. 7

Juuli

Heinategu Kurgjal

Maanoorte soove.

Särav päike valgustab ja soojendab maanoorte hingeilma ning seda avarat tegevusevälja — kodu ja aeda, põldu ja aasa, kus maanoored nüüd — kevadel ja suvel — toimivad, et panna loodust oma huvide teenistusse ja luua oma tööga ainelisi väärtusi ilusa elu elamiseks ja vaimsete hüvede saavutamiseks. Öitseva loodus kutsub maanoori enese keskele; lilled kaunistavad maanoorte eluteed, linnud laulavad kiiduaule igavesele jõuallikale ja kõige loojale ning noorusele ja tulevikule. Maanoored tunnevad end nüüd — kevadel ja suvel — vabamatena, iseseisvamatenä ja tugevamatenä, kui talvel oma eluruumide piiratuses või hariduslikus ühistöös teiste noortega seltsi- või koolimajas. Seal omandati peamiselt teadmisi ja oskusi; nüüd aga elusa looduse keskel saab avalduda täielikumalt ka tundeilm ning loovas ja sageli ka raskes töös väljenduda tahtejõud ja näidata oma mõjuvõimet ja tegelikkus tähendust elus. Talvel tunnevad end maanoored nagu piiratudena ja eraldatudena, nüüd aga — ühenduses loodusega ja seoses avara tegevuseväljaga. Maanoored tunnevad nüüd täielikumalt, et nad on kaastegevad maailma üldises loomingu-töös ning seoses igavikuga. Neile avaldub nüüd selgemini kui talvel, et iga üks neist on tähtis tegelane kodumaa pinnal ning et igas neist on olemas jumalik säde, mis seob neid loodusega ja kogu eluga ning ühendab igavikuga. Inimese väärtus ja kutsumus omab nüüd noortes selgema kuju ja sügavama sisu. Ühenduses seega kerkivad aga maanoortes ka soovid ja igatsused ning selguvad eluülesanded ja püüded elu ja igaviku suhtes.

Maanoored soovivad kasvada terve ja tugeva, kohusetruu ja ausa ning teovõimsa ja elujaatava põlvena, kes tahab, oskab ja suudab teha ülesehitavat tööd kalli kodumaa pinnal. Maanoored soovivad võtta omale eeskujuks meie rahva juhte, kes juhitud palavast armastusest oma rahva ja kodumaa vastu on võidelnud aastate ja aastakümnete kestusel meie rahva vabaduse, iseseisvuse ning vaimse ja majandusliku arenemise eest. Maanoored soovivad võtta omale eeskujuks ka inimsoo üldisi heategijaid, kes peavad pühaks väikerahvaste iseseisvust ja kalliks ning vajalikuks väikerahvaste eneste kui ka inimsoo üldise heakäekäigu huvides väikerahvaste omapärase kultuurilise arengu ning kes tahavad näha meie rahvast püsimas väärilise liikmena maailma kultuurrahvaste peres.

Maanoored soovivad seada oma igapäevase elu ülesandeks ausa töö ja truü kohusetäitmise ning kasvada selles töös ja kohusetäitmisel oma rahva vääriilisteks poegadeks ja tütardeks ning inimsoo kasulikkudeks liikmeteks ja valmida elu suuremate kohustuste ja kutsumuste jaoks.

Maanoored soovivad kasvatada enestes kõhlist jõudu ning arendada vaimseid võimeid ja häid harjumusi. Puhas sisetunne ja ilus hingeilm, — see on maanoorte püüe. Maanoored püüavad vankumatult püstitatud ausate ja õilsate eesmärkide poole; äpardused ja raskused eluteel ei kohuta maanoori ega takista nende julgeid samme ega saa neid viia kõrvale valitud õigelt eluteelt, vaid need äpardused veel suurendavad tahtejõudu ja raskused karastavad ja kindlustavad neid. Maanoorte hütidsõna on: „Julgelt edasi oma tähtede poole püsivas töös ning armastuses, austuses ja lugupidamises oma kodumaa ja rahva vastu ning kindlas usus oma rahva tulevikku ja vankumatus tahtmises pühendada end tööle selle tuleviku saavutamise sihis!“ Püsivus ja kindel tahtejõud viivad edasi valitud õigel eluteel.

Maanoored soovivad olla oma vanematele headeks ja armsateks lasteks, kaastöölisteks kodude kaunistamises ja majapidamise edendamises ning abiks ja toeks nende vanaduse päevadel, lasteks, kes tahavad toetuda kindlalt oma kodukoha pinnale ja kes peavad kalliks oma kodusid ja seda mulda, mis on toitnud nende vanemaid ja esivanemaid, hoida aus oma kodu ja perekonda ning jääda ustavaks maavaimule ja maakultuuri paleustele. Ja selliste maanoorte olemasolu ei ole vanematel vaja muretsema kodumaa ja kodukohtade tuleviku pärast, vaid nad võivad julged olla, et nende elutöö toimub edasi ning et noored seisavad kaljukindlalt kodude kaitsel. Noorte töö kaudu muutuvad viljakandvaiks uued maa-alad; kodumaa pind muutub suureks öitsevaks väljaks, millel sammu-

Lumivalge suviöö.

Lumivalge suviöö!
Kõidab mind kui südivöö, —
Nagu pehmet pitsipaela
Puistab õisi mulle kaela...
Kuskil laulab õitselind, —
Kutsub mind ja küdab sind!

Lumivalge suviöö!
Elu askeldus ja töö
Unaneb su võluvallas. —
Haljas mets ja merekallas
Lakkamatu elus keeb, —
See sind võluvamaks teeb.

Lumivalge suviöö!
Kõidab mind kord surma vöö, —
Minu viimast rahuaset
Ümbritsegu laane kased, —
Õõbik, vint ja lepalind
Lauluga siis saatku mind!

Lumivalge suviöö!
Pole südant, mis ei löö
Küremalt su ilu nähes, —
Sinu taeva igas tähes
Vilgub salasilm-magneet,
Suur ja võimas majestee!

Lumivalge suviöö!
Valugi ei südant söö
Sinu pehmes õiekullas. —
Elust pulbitsevas mullas —
Igal hetkel tärkab uut:
Terve loodus — peig ja pruut!

F. V. Vahe.

vad eluröömsad rahva pojad ja tütreid — praegused noored ja neile järgnevad põlved. Ja nii ikka lootusrikkalt edasi igaviku sihis. Maanoored teavad, et nad on kasvanud selleks, et teha tööd oma kodumaa pinnal; töö on elu mõte, kuna aga töö põlgamine on lubamatu ühiskondliku elu ja riigi huvide seisukohalt ning viib noore inimese vaimsele närbumisele. Kes tahab, see võib. Kes püsivalt püüab, selle töö tulemused avalduvad pea üldsuse huvides.

Maanoored soovivad püüda alati aru saada oma vanematest, kaasnootest ja kõikidest teistest kaaskodanikkudest ning olla nende suhtes heatahtlikud ja sõbralikud. Nad soovivad olla viisakad vanemate inimeste vastu ning tunnustavad ja hindavad kõrgelt meie rahva juhtide suuri teeneid ja kultuur- ning majandus-tegelaste elutöö saavutusi, asudes põhimõttel: selleks, et ise juhtijaks ja tegelaseks saada, on vaja õppida tundma vanemate inimeste elutööd ja võtta eeskujutähtselt ja tegelastelt. Iga maanoor peab oma kohuseks tunnustama autoriteete, et saada ise autoriteetseks inimeseks ning kasvada mõjuvõimsaks tege-laseks.

Maanoored on tähelepanelikud ümbruse kui ka enese ja oma elu suhtes. Nad austavad teiste õigusi ega riku rahu ja ühiskondliku elu reegleid, vaid aitavad kaasa oma elu ja tegevusega selle rahu alalhoidmisele ja korra kindlustamisele. Nad on ausad ning tõe ja õiguse otsijad ning selle teostajad elus.

Maanoored on õrnatundelised iga kannataja vastu ning katsuvad aidata igat kaaskodanikku tema hädas ja puuduses. Nad tunnustavad igas kaaskodanikus inimväärtsusi ja õigusi. Nad kaitsevad inimekonna ja oma rahva saavutusi sõnas ja teos. Nad soovivad olla oma tegevusega kasulikud kaaskodanikkudele, sest kasutoomata elu ei ole täielik elu. Nad on kaasnootetele nõuandjateks ja avitajateks ning kaasaaitajateks püüetes oma tähtede poole!

Maanoored on ka looduse sõbrad ja loomade kaitsejad. See õitsev loodus, mis neid ümbritseb, on püha oma tervikus ning üksikutes piltides. See looduse ilu kasvatab ilutundeid nende siseilmas. Ilu hinges, kodus, aias ja kodukohas ümbruses!
A. Kurvits.

Maanoorte organiseerimise teid kohtadel ja ülemaaliselt.

I. Maanoorte koondumise eesmärk ja organiseerimise põhimõtted.

Maanoored organiseeruvad selleks, et koondumise teel luua soodsamaid võimalusi eneste vaimsete võimete täiuslikumaks arendamiseks ja silmaringi avardamiseks. Maanoorte organisatsioonides tegutsemine ei ole sihiks omaette, vaid abinõuks, et äratada suuremat huvi ja sügavamalt armastust maatulundusliku kutseala, kodu ja maaelu vastu, aidata mõjuvamalt kaasa maaelu kultuuriliseks muutmiseks, põllumajandusliikude ja kodumajandusliikude teadmiste ning oskuste paremaks tundmaõppimiseks ja levitamiseks, kasvatada endid teadlikkudeks, kehalt ja vaimult terveteks, iseseisvateks, algatusvõimelisteks ja vastupidavateks teoinimesteks ja hoolitseda selle eest, et kasvada ausateks, ustavateks ja aktiivseteks ühiskonna liikmeteks ja riigikodanikkudeks. Töö maanoorte organisatsioonides toimub isikupäraste võimete kasvatamise ja arendamise suunas selles teadmises, et mida tugevamad ja teovõimelisemad on üksikkodanikud, seda kindlamaks kujuneb terve rahva tulevik. Eelpool mainitud maanoorte organiseerimise eesmärkide kohaselt tuleb organiseerimistööd teostada süsteemikindlalt ja ülemaaliselt.

Kuna Põllutöökoja ülesandeks on kogu meie põllumajanduse arendamine, siis on Koja juhatus asunud seisukohale, et ka maanoorte organisatsioonide töö ühtlane korraldamine peab kuuluma Põllutöökoja ülesannete hulka. Maanoorte organiseerimise ja nende töö ühtlustamise põhimõtteks on, et kasvatada noori väärtusliikmeks ühiskonna liikmeteks, tublideks teoinimesteks ja teadliikmeks maaelu juhtideks. Sellepärast teostab ja juhib maanoorte üldist organiseerimistööd Põllutöökoda, seni väljakujunenud seltskondliikude ja noorsoo organisatsioonide ja nende keskkorralduste kaasabil ja organiseeritud maanoorte otsesel kaas-tegevusel.

Maanoorte organiseerimise põhimõtetele vastavat organisatsiooni võrku tuleb täiendada ja ümberkorraldada, vastavalt eeldustele ja tarvidustele. Erilist tähelepanu tuleb pöörata algkoolist elluastuvale noorsoole, kellel puudub võimalus kutsekoolides oma teadmisi täiendada ja silmaringi avardada. On tarvilik, et noorte organisatsioonides tegutseks ainult noored omavahel, kuigi vanemate juhtimisel. Sellepärast on maanoorte ringi normaalpõhikirjas ettenähtud, et tegevliikmeteks võivad olla isikud 13—25 a. vanuseni. Töörühmades jagunevad tegevliikmed veel kuni kolme vanuse astmesse. Noored, kes alla 13 aasta, loetakse noorliikmeteks. Toetajateks liikmeteks võivad olla endised tegevliikmed kui ka teised isikud, kes pooldavad ja aitavad kaasa noorte tööle ja tegevusele.

II. Maanoorte organiseerimine ja nende töö juhtimine.

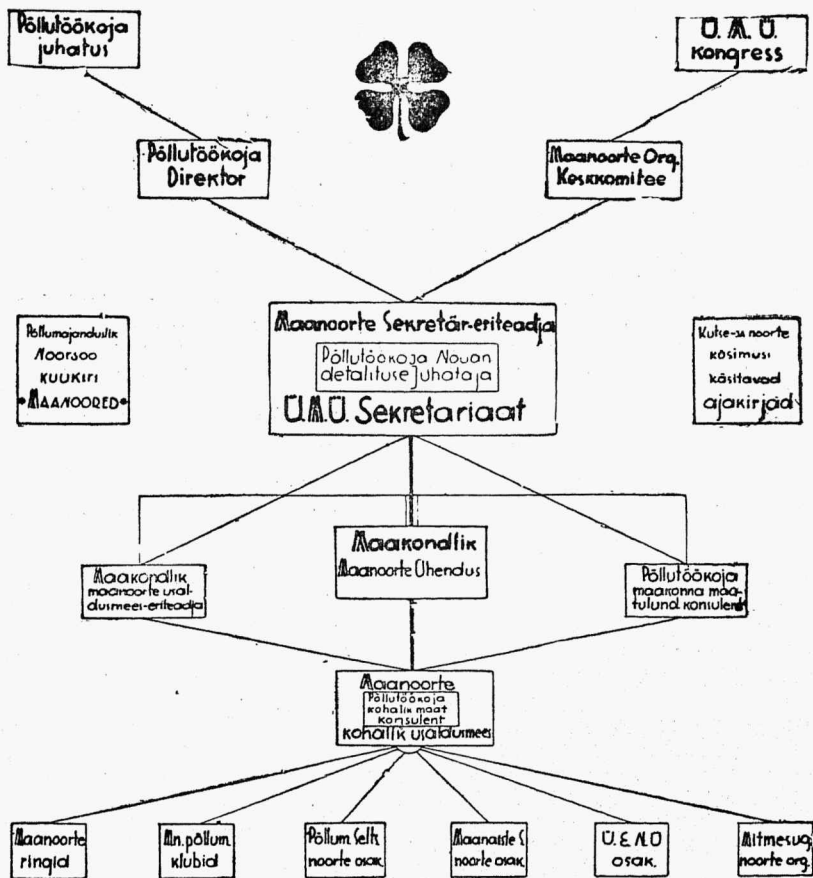
Vastavalt Põllutöökoja juhatuse seisukohtadele ja Ülemaalse Maanoorte Ühenduse kongressi otsusele, toimub maanoorte organiseerimine ja nende töö juhtimine nõnda, nagu see käesolevas kirjutises, Ülemaalse Maanoorte Ühenduse organisatsiooni skeemis, näidatud. Selle skeemi kohaselt teostub maanoorte organiseerimine järgmiselt:

A. Maanoorte organiseerimisteid ja juhtimine kohtadel.

a) Kohalikud maanoorte organisatsioonid.

Kohtadel toimub maanoorte organiseerimine kas iseseisvate noorte organisatsioonidena, mõnede ülemaaliselt tegutsevate noorsoo organisatsioonide osakondadena või kohaliste seltskondliikude organisatsioonide osakondadena, mis registreeritud Ülemaalse Maanoorte Ühenduse sekretariaadis. Põllutöökoja poolt on käesoleval aastal välja antud maanoorte ringi normaalpõhikirja, mille alusel on lihtne maanoorte ringi ellu kutsuda. Säärase põhikirja alusel asutatud maa-

Ülemaalse Maanoorte Ühenduse Organisatsioon.

noorte ringi tarvitseb ainult vastava nime all registreerida Põllutöökoja juures tegutseva Ülemaalse Maanoorte Ühenduse sekretariaadis. Kohalisi maanoorte organisatsioone juhib peakoosoleku poolt valitud juhatus, ringi vanem ja klubi juht, selle järgi, kuidas see kellegi organisatsiooni põhikirjas ja kodukordades määratud. Kohaliste maanoorte organisatsioonidena on tegevad: maanoorte ringid, maanoorte põllumajanduslikud klubid, põllumeeste seltside noorte osakonnad, maa- ja perenaiste seltside noorte osakonnad, U.E.N.Ü. osakonnad ja mitmesugused muud noorte organisatsioonid.

b) Maanoorte kohalik usaldusmees ja Põllutöökoja kohalik maatulunduskonsulent.

Maanoorte organisatsioonide tegevuse koordineerijaks ja ühtlustajaks kohadel on maanoorte kohalik usaldusmees, ühenduses Põllutöökoja kohaliku maatulunduskonsulendiga.

Kuna meil praegu kohalikud Põllutöökoja maatulunduskonsulendi jaoskonnad võrreldemisi suured, siis on mõeldav, et ühes konsulendi jaoskonnas tegutseb mitu usaldusmeest, selle järgi, kui palju noorte organisatsioone tegutseb kusagil piirkonnas.

Maanoorte kohalikuks usaldusmeheks on mõni ringivanem või organisatsiooni juht, noorte tööst huvitatud vanem seltskonnategelane, kooliõpetaja või mõni kutsehariduse osaliseks saanud kohalik tegelane. Muidugi võib usaldusmehe ülesandeid otseselt täita ka kohalik Põllutöökoja maatulunduskonsulent.

B. Maakondlik maanoorte ühendus.

Maakondliku maanoorte ühenduse ülesandeks on maanoorte organisatsioonide tegevust teatud maakonnas kooskõlastada ja juhtida, eriti aga jälgida ja kaasa aidata organisatsiooni võrgu korraldamisele ja kujundamisele. Säärastel juhtudel, kui maakond ei moodusta maanoorte organiseerimise töö seisukohalt küllalt ühtlast tervikut, on mõeldavad ka vähemad, teatud suurema piirkonna maanoorte ühendused. Maakondliku maanoorte ühenduse ja suurema piirkondlike maanoorte ühenduste ülesanded ja tegevuse- ning töökorraldus määratakse lähemalt kindlaks vastavates põhikirjades ja kodukordades.

Maanoorte organisatsioonide töö ühtlustajaks maakonna või teatud suurema piirkonna ulatuses, on maakondlik maanoorte usaldusmees-eriteadja, kes töötab lähedas kontaktis maakondliku maanoorte ühenduse juhatause ja Põllutöökoja maakonna maatulunduskonsulendiga. Kuna Põllutöökoja maakondlik maatulunduskonsulent on vastava maakonna põllumajanduse arendamistöö jälgijaks ja juhiks, siis on tarvilik tihe koostöö maakondliku maanoorte ühenduse ja Põllutöökoja maakondliku maatulunduskonsulendi vahel.

C. Ülemaaline Maanoorte Ühendus.

Ülemaaline Maanoorte Ühendus on kõikide nende maanoorte organisatsioonide ühendavaks üleriiklikuks keskkohaks, kes tegelevad maanoorte liikumise põhimõtete kohaselt. Ülemaaline Maanoorte Ühendus töötab Ü. M. Ü. kongressi poolt ülesseatud ja heakskiidetud põhimõtete ja juhtnõuete järele, mis Põllutöökoja direktori ja juhatause poolt kinnitatud. Ülemaalise Maanoorte Ühenduse sisemine korraldus ja kontakt maanoorte organisatsioonide keskkomiteega ning Põllutöökojaga nähakse ette vastavates põhimäärustes ja kodukordades, mis Põllutöökoja juhatus kinnitab.

a) Ülemaalise Maanoorte Ühenduse kongress.

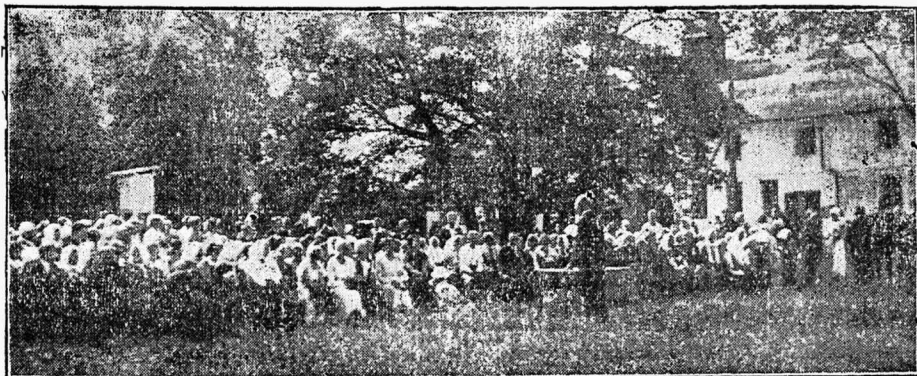
Ülemaalise Maanoorte Ühenduse kongress on organiseeritud maanoorte kõrgemaks tahteavalduse instantsiks ja põhimõtete ning töötähiste püstitajaks. Kongressi liikmeteks on kõik maanoorte organisatsioonide keskkomitee liikmed ja kaoks esindajat igast noorte organisatsioonist, mis registreeritud Ülemaalise Maanoorte Ühenduse sekretariaadis. Kongressi lähem kodukord on kongressi ja Põllutöökoja juhatause poolt veel kinnitamata.

b) Maanoorte organisatsioonide keskkomitee.

Põllutöökoja juures asutatud maanoorte organisatsioonide keskkomitee on ellu kutsutud selleks, et luua ühendust kõikide noorsoo ja seltskondlike organisatsioonide keskasutustega maanoorte töö kooskõlastamise ja ühtlase juhtimise mõttes. Maanoorte organisatsioonide keskkomitee põhimäärus on Põllutöökoja juhatause poolt kinnitatud, milles keskkomitee ülesanded, koosseis, juhtimine ja kontakt Põllutöökojaga ning keskkomitees esindatud asutustega lähemalt määratud.

c) Ülemaalise Maanoorte Ühenduse sekretariaat.

Maanoorte organiseerimistöö ja tegevuse juhtimise tegelikuks üleriiklikuks keskkohaks on Ülemaaline Maanoorte Ühenduse sekretariaat, maanoorte sekretär-eriteadja otsesel juhtimisel, koostööl Põllutöökoja nõuandetalituse juhatajaga. Koostöö nõuandetalituse juhatajaga on eriti tarvilik ja väärtuslik, kuna viimane on Põllutöökoja nõuandetöö tegelikuks üldjuhiks. Kogu Ülemaalise Maanoorte Ühenduse töö toimub Põllutöökoja direktori teadmisel ja ülevallvel Koja juhatause poolt kindlaks määratud piirides.

Rahvamurd esimesel üleläänemaalisel maanoorte päeval Vigalas. Eesti Põllumeeste Keskseltsi sekretär agr. A. Eckbaum peab kõnet.

III. Põllumajanduslik noorsoo kuukiri „Maanoored“ ja teised kutse- ning noorte küsimusi käsitavad ajakirjad.

Maanoorte töö juhtimise, tegevuse põhimõtete selgitamise ja kõikide vajalikkude teadmiste levitamise ning omavahelise sidemepidamise seisukohalt on tähtis ülesanne täita põllumajanduslikul noorsoo kuukirjal „Maanoored“ ja teistel kutse- ning noorte küsimusi käsitaval ajakirjadel. Paljudel maanoorte organisatsioonidel on oma väikesed ajakirjad, milles avaneb võimalus noortel kirjanduslikke võimeid arendada. Hoopis suurem tähtsus on aga üleriiklikul maanoorte häälekandjal, kuma selle kaudu võimaldub kõige elavamalt sidet pida üksteisega. Selles avaldatakse juhiseid töökorralduse põhimõtete kohta ja selgitatakse noorte eneste poolt saavutatud töötulemusi. Eriti tarvilik on säärane ajakiri kõikidele maanoorte organisatsiooni liikmetele. Ajakirja kaudu kasvatatakse vaimset selguroogu ja luuakse soodsamad eeldused enesekasvatuseks, enesearendamiseks, enesetundmiseks ja tahtejoukasvatuseks. Enesearendamine loobki õieti selle aluse, millele tugeneb iga inimese väärtus elus. Sellepärast on enesearenduse teede tundmaõppimine ja edasiõppimise võimaluste loomine ajakirja lugemise teel äärmiselt tähtis.

Kui palju edasipüüdjaid noori on seni enesearendamisel teadmatuses kobanud vastavate juhiste puudumisel! Palju andekaid noori, kellel ei ole võimalik olnud saada kooliharidust, on jäänud vastavate juhtide ja juhiste puudusel vähearenenuteks ehk kasvanud hoopis kahjulikus suunas endale ja ühiskonnale. Kirjanduse, eriti maanoorte oma ajakirja kaudu on võimalik oma sünnipäraseid andeid ja vaimseid võimeid viljakalt täiendada ja kõigi noorte mõtete ning kavatsustega pidevalt kursis olla.

Põllumajandusliku noorsoo kuukirja „Maanoored“ kavas, mis ilmub teist aastat Eesti Põllumeeste Keskseltsi väljaandel, on just esikohal mitmesugused kasvatus- ja haridusküsimused, kodukultuur, põllumajanduslik kutsetöö poeg- ja tütarlastele, samuti käsitöö, ilukirjandus, ülevaated kõikidelt noorte tööaladelt ja organisatsioonide tegevusest, noorte kirjatööd ja neile sobiva kirjanduse tutvustamine. „Maanoored“ süvendab oma lugejatesse maavaimu, mis tekitab tõsist huvi maatöö ja taluelu vastu ja sellega ühendab noori veenvalt maaelu ning põllumehe kutsega, kui meie rahva kõige tähtsama ja elujõulisema tööalaga. „Maanoored“ püstitab iga numbriga noortele uusi tuleviku tähiseid, mis näitavad sihti koduarmastuse ja rahvuslikkude ideaalide poole.

Maanoorte organiseerimise, nende vaimu arendamise, enesekasvatuse ja tööjuhtimise seisukohalt on noorte- ja kutseajakirjadel tähtis ülesanne täita.

IV. Maanoorte organisatsioonide keskkomitee põhimäärus.

Maanoorte organisatsioonide keskkomitee põhimäärus on Põllutöökoja juhatause poolt kinnitatud järgmiselt:

1. Põllutöökoja juures töötab alaliselt maanoorte põllumajandusliikude organisatsioonide tegevuse edendamise sihiga maanoorte organisats. keskkomitee.

A. M. O. Keskkomitee ülesanded.

2. M. O. Keskkomitee ülesandeks on:

- a) maanoorte p.-m. organisatsioonide kasvatusliikude, õpetusliikude ning korrastusliikude sihtide väljatöötamine ja ülesseadmine;
- b) kõigi M. O. Keskkomitee liikmete ning nende ümber koondatud maanoorte p.-m. organisatsioonide töö kooskõlastamine M. O. Keskkomitee pooli heakskiidetud sihtidega;
- e) maanoorte tegevuseks tarvilikude juhtnõuade, põhikirjade, kirjanduse ja ajakirjanduse soetamine ning M. O. Keskkomitees esindatud asutuste-organisatsioonide sellessulistes algatustes seisukoha võtmine;
- f) maanoorte p.-m. organisatsioonide registreerimine Põllutöökoja juures „Ülemaalisel Maanoorte Ühendusse“;
- g) „Ü. M. Ühenduse“ kongresside kokkukutsumine ja nende päeva- ja kodukordade väljatöötamine;
- h) kohapeal maanoorte tegevuse alal „Ü. M. Ühenduse“ liikmete vahel tekkivate arusaamatuste lahendamine;
- i) kõigi teiste maanoorte p.-m. organisatsioonide tööd soodustavate või viimaste algatusel ülesvõetud küsimuste käsitlemine ning Põllutöökojale j. t. asutustele esitamine või lahendamine.

B. M. O. Keskkomitee koosseis.

3. M. O. Keskkomitee koosseisu kuuluvad: 1—3) 3 põllutöökoja esindajat, nendest üks põllutöökoja nõuandetalituse juhataja, teine põllutöökoja maanoorte sekretär-eriteadja, keskkomitee sekretärina, 4) põllutööministeeriumi esindaja, 5) haridus- sotsiaalministeeriumi esindaja, 6) E. Põllumeeste Keskseitsi esindaja, 7) ART Põllumajandusliidu esindaja, 8) E. Maanaiste Keskseitsi esindaja, 9) ÜENÜ esindaja, 10) E. haridusliidu esindaja, 11—12) 2 kohalike kude maanoorte p.-m. organisatsioonide esindajat.
4. M. O. Keskkomitee võib esitada oma koosseisu muutmise ettepanekuid Põllutöökoja juhatajale.

C. M. O. Keskkomitee juhtimine ja kontakt Põllutöökojaga ning keskkomitees esindatud asutustega ja organisatsioonidega.

5. M. O. Keskkomitee koosolekud kutsuvad kokku Põllutöökoja nõuandetalituse juhataja Põllutöökoja direktori teadmisel.
6. Keskkomitee koosolek on otsusevõimeline, kui koos on vähemalt pooled keskkomitee liikmed.
7. Keskkomitee koosolekuid juhatab Põllutöökoja nõuandetalituse juhataja.
8. Keskkomitee otsused tehakse lihthälteenamusega. Hälte poolekslange-misel on otsustav koosoleku juhataja hääl. Otsuste tegemiseks keskkomitee koosseisu muutmise ettepanekute asjus on nõuetav selle poolt vähemalt 2/3 keskkomitee liikmete häältest.
9. Keskkomitee otsused ja esitatud eriarvamused protokollitakse ja esitatakse Põllutöökoja direktorile kinnitamiseks. Protokollid ärakirjad saadetakse keskkomitee liikmetele.
10. Keskkomitees esindatud asutusi ja organisatsioone puutuvad otsused ühes eriarvamusega saadetakse Põllutöökoja poolt ettepanekutena teadmiseks nendele asutustele ja organisatsioonidele.
11. Keskkomitees esindatud asutused ja keskorganisatsioonid teevad keskkomitee teatavaks omad töökavad ja algatused maanoorte p.-m. org. töö alal. Niipalju seni kujunenud töö- ja kavatsuste andmetel. Edaspidi tuleb muidugi ilmnevaid puudusi kestvalt kõrvaldada ja maanoorte organiseerimise teid nii kohtadel kui ka ülemaaliselt kooskõlastada eluliste vajadustega otstarbeko-hasuse seisukohalt.

A. Eckbaum

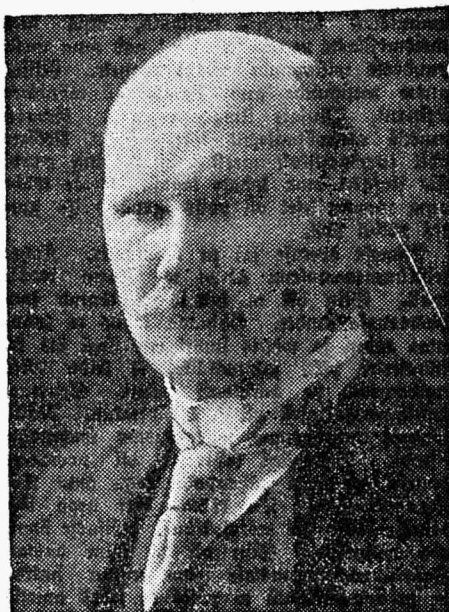
Põllumeeste juht.

See oli kahetünnne aasta eest.

Tallu oli saabunud ammuoodatud külaline — peremehe isa naaberkihelkonnast, kes kõrgele wanusele waatamata pidas oma kodu peremehe ametit. Tema oli kaasa tulnud peremehe noorem wend. Peremehel oli külalistele palju näidata. Ta oli kolme aasta eest olnud poole talu Tartu ligiduses. Kuna hooned puudusid, siis tulid need ehitada. Peremees oli õpetatud põlluteadlane ja tahtis oma talu arendada eriülesannete täitmiseks — tahtis seal sisse seada seemnekasvatuse ja fõrdiparanduse. Ta oli sellega teinudki algust. Hooned ehitati ette wõetud ülesannete kohaselt: seal oli niisuguseid ruume, nagu laboratooriumid, mille tähendusest harilik talumees raskelt sai aru. Peremees näitas oma isale ja wennale hooned, seletas nende ülesandeid ja arutas oma tulewikuplaane. Isa waatles ja uuris kõike põhjalikult.

Mündi waatama ka põlde. Kaasa tuli peremehe nelja-aastane poeg Uno. Ka see oli kange põllumees; ta ehitas oma talule hooned ja wedas selleks wäitefe wantritefega liiwa. Jõuti kruusaagu juurde, mis asus talu wäljal. Wanemad inimesed seifatafid ja ei pannud tähelegi, et wäite Uno oli läinud kruusautu ja hakanud kõrgeffjäärjufst ja õõnestatud liiwafeinaft wõtma liiwa oma wantrile. Korraga hakkas meeft jalgade ees liiw alla libifema ja liiwaaugust kõlas lapfe tarjatuf. Mehed jookfid liiwaautu. Wäitefe wantri aifa otjad, mis olid liiwaft wäifas, näitafid, et mahalangenud liiw oli matnud oma alla wäitefe mehe. Silmapilt oli poifi ifa õõnetufe kohal ja hakkas lapfe kohalt laiali ajama liiwa. Äkki tuli uus kalda libifemine. Ülewalt tuli alla niipafju liiwa, et mattis oma alla ka peremehe. Nüüd ruttafid appi peremehe ifa ja wend. Neid tabas sama faatus: alla langefid uued liiwahulgad ja matsid kõif enefe alla. Wäifa jäi peremehe wennal waid pea ja käfi. Appihüüdmife peale jookfis inimeft kottu, kuid tulus pool tundi, kuf juudeti õõnetud liiwa alt wabastada. Elus oli weel peremehe wend, teifed olid liiwa all lämbunud. Kohalerutanud arstide elluäratamife-katfed jäid asjatuf. Nii lahufid eluft korraga kolm põlme — hallpea wanaif, wana raudne töömeeft, ta poeg kõige tugewamas mehees, täis elujõudu ja tööhini, pea täis ilufaid tulewikuplaane, ja pojapoeg Uno — wäite käharpoga poifite.

Kirelt lewines see kolmekordne jumafõnum üle kodumaa ja ääretu lein mäffis

Dr. A. Eisenschmidt.

mustafse linifufe rahwa fõdame. Manalafse oli warifunud põllumeeste juht dr. Aleksander Eisenschmidt, kes põllumajandusliffe kultuuri tõstmifeks oli teinud määratu suurte töõd ja selle peale waatas fõgu põlluharija rahwas suurte ootufte ja lootuftega. See raste kaotuf sai ofaks Eefsti põllumehele juft maafmafõja lahifupõhkfemifel 6. augufstil 1914. Lagawarawäe ohwififerina oleks pidanud fõtta minema ka Aleksander Eisenschmidt, kuid äkiline surm jõudis fõjatufseft ette.

Aleksander Eisenschmidt fõndis Tartumaal, Uderna wallas. Tema ifa oli wana ärkamifeaja tegelane, kes kõige hingega wõttis ofa kõigift rahwusliffkudest ettemõtetest. Ta oli ka tubli põllumees. Noor Aleksander teadis, et temaft saab talu pärija ja peremees. Juba poifitefena olid koondatud ta huwid põllutõõ ümber. Kuueaastafena oli ta omaette põllumees. Ifa andis igale lapfele aia äärde tükkife maad, kus igauks wõis talitada oma tahmife järgi. Sed kas-

watafid maalapikestel lille, porgandid ja teisi keeduwilju. Aleksander aga nagu täispõllumees kunagi, külwas terawilja ja istutas wiljapuid. Ühtlasi oli ta ka mesinik. Ta walmistas kasetohtust mesipuid, otjäs üles metsmetslaste peresid ja ajetas nad oma mesipuudesse wiljapuude ridade wahela. Riisuguste mesipuude arw ulatas tal mõniford tosinani. Mufate ilmadega olid kõwasti ametis meewõtmisega: kärjed imeiti õlekõrre abil ettewaatlikult meest tühjaks ning pandi siis ilustati oma kohale tagasi. Peale tööde oma maalapikestel oli poisj igapäew isa juures põllul tööl.

Õtmese õpetuse sai ta kodukohtis. Raheteiftümmneastaftena astus ta Tartu reaal-kooli. Siin oli ta huwid toondatud loo-
dusteaduse ümber. Ohinaga kogus ta kodu-
maa taimi ja wõttis sumel ette ifegi üle 20
kilomeetri pikki jalutusäite, et leida alles
tundmatuid ja haruldasi taimi. Seitse-
teiftümmneastaftelt oli kool lõpetatud. Nüüd
järgnes laheaaftana wäcteenistus wabataht-
lituna. Sõjawäest lahitudes oli noormees
õnnelik, et wõis pühendada fogu oma töö-
jõu põllutööle. Ta töötas tüft aega isa-
talus, läks siis eestujulitusse mõifasle õppi-
ma põllutööd. Siin oli ta kolm aastat.
Rahetümmneolmeaastaste noormehena hakkas
ta mõifawalitfejats ja püftis ta selles ametis
kolm aastat. Tegelik põllutöö näitäs noor-
mehele, kui tähtis on põhjalit agronomiline
haridus põllumehele. Ta läkski Saksamaale
Rõnigsbergi ülitooli õppima põlluteadust.
Selle ülitooli lõpetades täiendas ta oma
teadmisi weel Schweitfis. Nüüd, põhjalikult
ettewalmistatud, astus ta kodumaale tagasi.
See oli 1906. aastal. Ta oli nüüd juba
kolmfümmend aastat wana.

Kodumaal afus ta tööle haruldase töö-
jõuga, et õhutada ja wiia ellu uuendusi põl-
lumajandufes.

*

Ceesti põllumees oli elanud ka pärast teo-
orjuse kadumist aastafümmend ifa-ifade wiifi,
ilma fuuremate muudatuseta. Puubufid
põllutöömafinad. Siin ja seal töötas re-
hepessumafin. Suuremalt jaolt peksti reht
tähtisi. Kunstfõnnikut ei mõistetud tarwi-
tada, ei tuntud seemnewilja puhtuse täht-
sust. Kari oli wileftas feifutorras. Wõi
tehti kästisi, ja toimetati linnaturule. Põl-
lumajanduslikud teadmifed rahwa kaskel
olid nõrgad.

Aleksander Eifenschmidt afus efmajoones
rahwast õpetama, kuidas teha põllutööd põh-
jalikumaks. Ta afutas „Põllutöölehe“ ja
käis, kui aeg wähegi lubas, kõnesid pidamas.
Kuid talumees oli umbustlik uuenduste was-
tu. Et saada jagu pimedufest, käis Eifen-

schmidt ife mõõda maad tegemas nüuduma-
sinatega proowitööd ja õhutamas fuunwa-
tife tarwitamist kassepõldude afutamifega.
Ta nõutas wabrikutelt põllutööriistu ja ja-
gas need maale laialt, et talumees saaks
ainu nende olemasolust ja kaskulituseft.
Mõne aasta jookful saigi Eifenschmidt selle
fätte, et mafin ja sealjuures Ceesti oludepä-
rane mafin omandas eluõigufe Ceesti põllu-
majandufes.

Häid tagajärgi faawutati ka teistes uu-
enduste ettewõtetes. A. Eifenschmidt wõitis
talumehe usalduse. Ta oli iftuks, kelle poole
alati pöörati nõufufimistega. Uuenduste lä-
wel seistes sõnasid mehed jageli: „Ma ei ole
weel saanud Eifenschmidtiga kõneleba“. Te-
ma wäsimata ja hoogne tegeuus tõi pöörd-
aja kodumaa põllumajandufesse. Kõik hak-
kas liituma, käärima, otfima uusi worme
ja paremat tulewiftu. Teftifid uued mõt-
ted, uued algatused, põllumehe ellu tuli lii-
tumist ja hoogu. Ei ole ühtki põllumaj-
duse haru, kuhu poleks ulatunud tema wõi-
mas korraldaw ja algatam käsi. Ta mõis-
tis kaswatada teguwõimsaid kaastöölisti, fuu-
tis jõulifelt kaaja kiskuba rahwahulki. Kõige
rohkem oli tal fudamepeal noorte põllumees-
te kaswatamise küftinus: „Kui saaks liitu-
ma panna noored, teha neile selgeks, et
Ceesti rahwa tulewit feifab ainult Wenest
ülculewasa maafultuuris“, ütles ta.

*

Criiti wifharitas oli Eifenschmidti tegeuus
põllumajandusliku ühistegeuufe alal. Tol
ajal warustas põllumehi põllutöömafinatega,
kunstwäetifega ja teiste tarbeainetega era-
kaupmees. Kogu ärielu, fifejeweibu ja wäl-
jawebu oli tol ajal weel koondatud muu-
laste, eriti sakslaste kätte. Kaupmehed ei
pidanud filmas tarwitajate huwifid, waid
hoollitfeftid omakafude eest. Hinnad peeti
kallid ja kaup oli tihti alawäärustlik. Pääs-
teabinõu põllumehe wabaftamifeks ärimee-
teftikofimife alt nägi Eifenschmidt ühistege-
wufes. Ta afutas „Tartu Ceesti Majan-
dusühifuse“, mis oli efimene sellsamane asu-
tus Weneriigis. Wenewalitus ei tahtnud
esitfa selleks anda luba, sest ta waatas
umbustlikult kõigi Ceesti rahwustiftkude ette-
wõtete peale. Wasta läks ära, enne kui põ-
hitiri kinnitati. Eifenschmidt ife jäi ühifufe
ärijuhiks wäikese palgaga. Kufsed, afuda
fõrgepalgakiftete kohtabele, liiftas ta tagasi.
Tartu Majandusühifus wõitis pea rahwa
usalduse ja paari aastaga kujunes ta elu-
jõulifeks ettewõtteks. Eifenschmidt ei piir-
dunud aga äris kohaliku tegeuufega, waid
hakkas kaubitsema wälismaaga, tehes wä-
lismaa äridega lepinguid ja muureftedes
maailma parimate wabrikute faadufed ot-

Nooruse tunne.

Hell õhuhingus tasa
Lehvib üle maa,
Heljub noore hinge
Kevadõhtu aal.

Muinasjuttu vestvad
Metsa kahinad,
Kõnelused soojad
Lähvad süidame.

Kaugelt kuulda kaja
Üle väljade.
Kauged tervitused
Toob ju kevade.

Eluõnn ja vatu
Saatjaks eluteel.
Helge nooruskevad —
Rõõmu sinule!

Silmapiiril näha
Metsa, mägesid,
Kaugel sinuudus,
Seal on igatsus.

Töö ja oma looming
Aate võitluses
Loovad elumõtte —
Viivad sihile.

Paul Herman.

feteed, ilma vaheltkauplejateta põllumeeste väite. Sassa suurärvid algasid tema vastu vihast võitlust, katkudes mõjuda välismaade ärimeeste peale, et need ei sõlmiks lepinguid majandusühisusega. Wäitjaks jäi aga Eifenschmidt. Tema ausus, oisefohefus ja piinlik ettevaatus abinõude walitul leidfid tunnustamist niihästi välismaal kui kodus.

Majandusühisus et waatanud müügilelastawate põllutöõriistade ja tarbeainete kui tauba peale, mis peats andma wõimalikult palju kasu, waid kui põllumehe tööabinõude peale — need pidid olema head ja odawad. Tartu Majandusühisus oli isuteks teiste samasuguste ühingute ellukutsuniseks.

Et põllumees mõits walmistada kõrge wäärtuslikke saadusi, oli ta tarwis ühistegevust. Selleks kutsus Eifenschmidt ellu piimatalitust ja warustas neid tarwilikkude siseseadetega. Et saata wõi wälismaale ilma wahetalitajateta, selleks ajutas ta Piimatalituste Kesühisuse „Estonia“.

*

Wäliselt oli Aleksander Eifenschmidt suur mees, tugew, piisut lohmatas ning äärmiselt rahulik. Misti asi ei suutnud teda wiia wälja tafataalust. Keegi ei näinud teda wihasena. Silmadest sädeles tal elurõõm ja tugew tahe. Kes kuulis ta juttu, sai mulje, et Eifenschmidt kindlasti seda usub, mida ta kõneleb. Ja kuna kellesti ei tõusnud kahkluski tema aususes, siis awaldasid tema sõnad kuulajate peale ifka suurt mõju. Igale poole, kuhu ta ilmus, tõi ta kaasa jõudu, hoogu, head tuju ja päiksepaistet. Oma tööhinu, elurõõmu ja waimustusega mõitis ta kaasaegsete südamed. Millele ta

pani käed külge, see hakkas liikuma. Oma ettewõtete kallale asus ta mingisuguse ürgjõuga. Kuigi mõni ettewõte kippus äparduma, ei rittunud see ta head tuju ega wähen-danud ta töötahet. Üue jõuga hakkati osima wõimalust raskustest pääsemiseks. Suure wiisadusega pidas ta finni oma ettewõtetest ja tõekspidamistest. Kui ta tundis eneselt olewat õiguse, seal ei olnud tal wähematti järeleandmist, kuigi see wiis teda teiste te-gelastega mõniford terawasse wafioflu. Kui ta seadis omale üles eesmärgid, siis püüdis ta sinna togu oma jõuga ega tunnub kõrwalewaatamist ega kõrwalekaldumist. Ta eesmärgid ei olnud lähedased, waid kaugele-ulatamad. Ei olnud lootust saada neid kätte lerge waewaga.

Aleksander Eifenschmidtil ei jäänud näge-mata, kui suuri summasid kulutas põllumees alkoholiiste jookide peale, milline kulu on ebaproduktiivne ja kahjulik. Sellepärast oli ta kindel ja põhimõttelik katkiline. Wõitluses joomisega lootis ta kõige kange-mat toetust aiatöö edendamiseks, sest aed mu-retseb põllumehele terweid ja häid maitsear-neid, nii, et tal ei ole tarwis nõuda kahju-likke alkoholiisi jooke. Ta ajutas ta ühisuse, mis walmistas alkoholiwabu jooke. See läks aga pärast Eifenschmidti surma hingusele.

Kahjus kestis Eifenschmidti õnnustrikas tegevus ainult lähiteks aega, waenwalt tahetta aastat, sest äkiline surm tegi elule lõpuarwe siis, kui paljud ettewõtted olid alles alga-tatud, suurem osa pooleli. Tema mälestus aga ei ole kustunud, waid elab kustumatult tuhandedes waba Eesti põllumeeste sü-dametes. M. Naud.

Niitja.

Juulikuu varajane hommik. Päike tõuseb nagu punane ketas metsa latvade kohale. Rohi on märg, kaste külm, taevas pilvitu ja sinakashall. Kürel sammul tõttab niitja heinale, kuuekrae ülesse tõmmatud, valge leivakott ja pümanõu vikati-rehaga õlal. Teekond väheneb, päike piilub üle metsa latvade alla.

Vikat teritatud, kaar alustatud, rohi langeb, külm taganeb. Vahel sähvab vikat vastu ülesaeatud muti-mulla humnikut, tuli lendab, muti-muld käib kõrgele üles. Nüridaks tegi vikati. Niitja seisatub, pühib vikati heintega puhtaks, võtab vöövahelt luisu ja hakkab luiskama, ning jälle vingub vikat ja langeb rohi — kastehein, ubalehed ja mitmetvärvi lilled. Läbi kaskede särab päikene, kaste hülgab rohu ladvus.

Kui lõpetatud kaar, algab niitja jälle uut. Keha lööb märjaks. Niitja pühib higi otsa eest, seisatub ja vaatab tagasi niidetud kaartele. Taevas on helesinine ja udu eemalt kaskede kohalt ammu kadunud. Rohi on kuiv ja vikati külge kleepub rohekas kõntsakord. Jälle vihiseb vikat, rohi langeb ja moodustab niitja järel kõrge kaare.

Päike kõrvetab, nõrgaks võtab niitja. Söögiaeg saabub. Vikat õlal, sammub niitja küümi juurde. See on uus ehitus. Küümist vähe eemal kasvab kask, valge tüvega. Ta jämedal, siledal tüvel jooksevad sipelgad üles-alla. Niitja istub kase varju, harutab valge leivakoti lahti ja hakkab sööma. Töö oli raske ja väsitav olnud, toit maitseb hästi.

Niitja puhanud vähe, algab vikat oma endist tantsu. Pronksvärvilises kehas on jälle uut jõudu, niidetud maa-ala suureneb.

EVO ELDO.

Kas lapsed hakkavad kuulma Hilja sõna.

Tööde hulgas, mis sind ootavad kodus, teeb sulle kõige rõhken muret laste järele vaatamine. Nii kirjutad. Raktled, kas nooremad õed-vennad hakkavad sinu sõna kuulma, kuna oled ise alles nii noor.

Kui vanem õde, kes oli kaua ära kodus, tuleb tagasi ja peab hakkama väikeste lastevatajaks, mõib see toimuda väga ilusasti. Emal on siis lapsed nii-õelda kaelast ära ja lastel lõbus ja noor hooldaja, kes on mõimeline neid ehk paremini mõistma, kui töödega koormatud ema.

Muidugi, peaksid nad siis oma noorele lastevatajale olema sama sõnavõtlifud, kui emalegi. Aga ilmingimata see just igal-ord nii ei lähe.

Tean küllalt perekondi, kus lapsed muutuvad väikeseks metsaliskiks, niipea kui kaob ema filmapiirilt.

Nende koolitatud suurel õel ei ole nagu oma tarkusest midagi abi nende taltsutamisel.

See laste sõnavõtlumine isikule, kes ise alles olenevad teistest, eeldab mõningaid tingimusi, millest sulle meeldib kõnenen lähemal kohtamisel pikemalt. Siin kirjas vaid mõni lühike näpunäide.

Kõigepealt katse asi seada nii, et lapsel näeksid sinus ema asemikku. Selleks peate talitama kooskõlas emaga. Kõil uuendused, mida kavatsete ette võtta laste elus, olgu otsustatud üksmeelselt teie kahe vahel. Kui sul ei õnnestu viia ema meendumišele nende vajaduseš, peavad sinu kavatšufud ära langema. Lastel oleks neiš muidugi ainult kahju. Ja sinu autoriteedil samuti.

Mida ema nõuab lastelt, pead sina neilt nõudma ka ema äraolekul. Dialgi ei tohiks sa öelda: „Täpa, ära tee nii, maata, ema tuleb!“ Täpa peab meenduma, et halvasti talitamišes ei tahtsa te da üffi ema, vaid ta toib teišed, eriti aga suur õde Hilja, kes on „just nagu ema“.

Eriti halvasti mõjub lastesse, kui nende noored kasvatajad wanemate äraolekul ise patustanud keelu vastu. Kujuta endale kasvatajana noort neidu, kes ema väljubes wistab ära käsitöö ning hakkab „neelama“ romaani ja asub uuesti töö kallale, kui huulele tojas samme. Wõi ka säärast, kes lastega fodusi wälja minnes östab maiustusi, jöõb ise ja annab lastele, ilma et ema saaks sellest teada. Wast ehk keelab weel emale rääkida. Ehk annab lastele maiustusi selleks, et wadjata mõnda muud asja: „Arge sellest emale öelge, et käisime seal, siis saate täneford meel kombut!“

Ufu mind, wäikesel terasel Tipal wõi waltulul Alsil on küllalt taipu mõistmiseks, et siin pole asjad korras. Ja selge loogika põhjal ei lasenad tulewikus end juhtida inimeseft, kes ise ajab oma asju wõõriti. Ka maiustused ei suuda sumbutada seda lapse loogikat, olgugi, et nende andmine niuwiisi lapse hinge armutult ribub.

Eriti jöle on aga lapsi karistada emaeadmata, neid lüüa, näpistada wõimuul wiisil hirmutada. Noored kasvatajad rikuwad sellega kirjeldamatult oma wahelorda lastega, rääkimata sellest, kui wõrd säärane toimimine on ebainimlik noore inimese enda seifutohast. Lapsed mõistawad köhe, et wanemal öel ei ole õigust neile teha haiget. Kui suurt walu neile ka ei tehtaks, tawuwad nad igal paremal juhul uuesti keelust üle astuda.

Ka emale kaebamine ribub enamasti noore kasvataja autoriteeti, eriti aga alaline ähwardamine sellega. See tähendab laste silmis kasvataja nõrkust. Warem on alati isefeiawalt tawuda toime tulla ja ainult äärmisel juhul paluda emal abiks, toimides siis aga juba kindlasti ja äärmiselt õiglaselt — mitte tuju järele, mitte kättemafsu tähe all!

Müüa üldse hoiduda karistufist. Kasju lapsi õpetada ja juhtida nii, et neil ei oleks juhust paha teha. Kui on waja karistada, siis on halbust juba sündinud. Ja pealegi on sulle lubatud karistuste nimeftil ka äärmiselt lühite ja löpse köhe ofsa. Mis hakata aga siis peale! Seft aga karistus lapsi paremaks tee; see surub neid ainult pisut alla.

Ja üldse, hilja, — kui sa tahad olla lastele sama hea ja warmas, kui oled minu teada muudu, siis ära üldse muud karistufi harrastagi, kui ainult järgmist: muudu labust ja lõbus kasvataja muutub halwa teo puhul lapse wastu näüfist külmemaks, rää-

gib ainult kõige wajaifsemat, on tõffe nõuga. Raua se. muidugi kesta ei tohi, seft „mõsfi“ inimene ei kuulu laste hulka. Wga enamasti mõjub see köhe; lapsed parandawad oma efituse ja püüawad wältida uut, et armas wanem öde oleks jälle lahke ja rõõmus.

Mida sa üldse lastelt nõuad ja mida neile lubad, seda nõua ja luba alati. Mitte nii, et täna ei ole tuju, jäägu lastel täna pealegi jalad pefemata. Siis wõib juhtuda, et ühel heal päewal ei ole korraga Alsil tuju jalgade pefemiseks ja ta ei saa aru, mis-pärast täna ei wõi teha erandit, kuna ometi paar päewa tagasi ka ei pestud.

Ära käsi lapsi teha seda, millega nad weel ei saa hästi hakkama. See tufub asjata wälja täfumi- te-täitmise. Ära anna neile ka suuri ülesandeid korraga, waid juhi järkjärgult, mis nad peawad tegema.

Kui näiteks lapsed on keftpõrandat segamini wisanud kogu oma koki, ei aita neile käft: „Korraldage tuba! pange kõif asjad kohale!“ Palju kohasem on öelda umbes niuwiisi: „Täpa, wii nüüd oma nutud magama! Ja Alis, sina torja nüüd oma patud siia kasti siisse koftu. Mii. Ja nüüd torjame käbid siia korni. Nüüd too luud, Täpa, pühime paberitükid koftu!“

Niuwiisi wõiwad ka üsna wäikesed lapsed toristada oma asjad, kuna eftimeft juhul nad lihtalt ei saaks käfusi aru.

Lastele tegeuseft kõneleme pärast weel pikemalt. Nüüd aga tuletan sulle weel meelde: ära ainult püüa lapsi õpetada ja juhtida. Tee neile wahest ka lihtfali meelehead, jutusta neile jutte, näita pilte, mine nendega, kuhu nad soowiwad, mõtle wälja wäikesed tödesi, mis neile on huwifawad. Nad mäletawad siis eluaeg tänuga, et neil oli suur öde, ja on sulle ka nüüd head ja sõnauulelikud. Ära aga seda rõõmutegemist lasse paista tawuna mingi heateo eest laste peale.

Mitte nii: „Teie olite eile õhtul waitfelt, nüüd wõite minuga ühes poodi tulla!“ Et. Olete mu armsad wäikesed öed-wenad, tulge minuga ühes, wäljas on üs iln!“ Umbes nii.

Ufun kindlasti, kui sa püüad wähegi seda arwestada, mis siin tähendatud, ei tee lapsed sulle üalgi elu raskets ja sa leiad, et ju õnropõlw on eriti õnnelik, kuna suure peretonna wanema tütrema ja weebad selle armfate elawate laste keskel.

A. Dengo-Johanson.

Heina ajal.

Oli ilus suvine pühapäeva hommik.

Udu oli kadunud ja tõusev päike laotas oma esimesi kiiri maapinnale. Rohulataudel ja puude lehtedel särasid pärlhiilguses miljonid kastetilgad. Lilled avasid oma pisarates õied karmardades päikese poole. Õhk oli täis magusat õielõhna. Igalt poolt metsast kostis tuhandehääleline lindude laul, mille hulka segas Metsataguse talu lehmade ammutamine, keda hommikul päikese tõusu ajal karjamaale sööma aeti. Mujalt ei olnud inimeste ega loomade hääli kuulla, sest teisi inimeste asukohti lähedal ei olnud — terve lai ümbrus oli riigimets ja kaugeimate talude metsa heinamaa.

Heinaaeg oli alanud ja osa talusid oma heinalised heinamaale saatnud. Aga nende hääled vaikisid, sest nad puhkasid küünides ja heina majakestes värske heina peal oma pika nädalatöö väsimust. Ainult valvel olid Kaasiku Kusta ja Lepiku Linda. Kusta oli Kaasiku talu noorem poeg, kes hiljuti kaitseväeteenistusest vabanenud, ja Linda Lepiku talu tütar. Nende talude heinamaad olid kõrvuti ja nad olid otsustanud päeval heinakaarte otsadelt kokku saades öösel lähedal olevast Haugi jõest vähki püüdma minna. Mõlemad olid alles noored, kõige paremas õitse-eas ja ei hoolinud öösisest magamisest.

Õhtul päikese veeru ajal, kui teised heinalised magama heitsid, läksid Kusta ja Linda, vähjanatad kaenlas, jõe äärde. Kui nad terve öö hea tagajärjega vähki olid püüdnud, tulid hommikul päikese tõusu ajal Kaasiku heinamaale Põdraaugu mäe peale, kuhu tulelõkke maha tegid ja selle ääres istudes hakkasid omavahel vähki jagama.

Põdraaugu mägi oli ilusamatest kohadest terves ümbruses. See oli kõrge ümmargune kink keset laualifil märga heinamaad. Siin kasvasid tammed, pärnad, toomingad, sarapuud ja lepad. Kingu keskkohal ja hommikupoolne külg oli lage. Lagedal kohal olid väikesed lohud, millest kink omale nähtavasti Põdraaugu mäe nime oli saanud, sest rahva jutu järele olid need augud sinna pödrad oma sarvedega kaevanud.

Vähjad olid pea jaotatud ja tulelõkke kustunud. Kusta ja Linda istusid kingu servale vastu päikest.

„Eks ole siin ilus varasel hommikutunnil istuda?“ alustas Kusta juttu, ennast Linda lähedale nihutades.

„Jah, siin on väga ilus ja armas koht, siit ei tahakski ära minna. Vaata, kui ilusasti on siia päikese tõus näha, ja kuulla, kui palju laululinde on siin lehestikus. Ka palju lillesid õitseb siin. Kusta, jääme siia elama!“ naljatas Linda Kusta käevarrest kinni hakates.

„Jääme, minul ei ole midagi selle vastu; minu isa ongi mitu korda seda heinamaad minule pakkunud eluase meks. Ta lubab seda talu maast ära lahutada, siis kui siin juba tarvilik osa põldu on, nii et lahutada saab. Tema soov on, et ma siia kingu peale väikse nägusa elumaja ehitaksin, kuhu elama asun ja seda maad omaette harima hakkakan. Heinamaa tükk on 16 hektaari suur ja see kõlbab kõik harida. Siit kingu ümber saab väga head põllumaad ja muu heinamaa, kui see kraavitatud, kõlbab väga hästi haritud heina- ja karjamaaks. Kui see maa kõik haritud, siis võib siin pidada 5—6 lüpsilehma, paar mullikat, üks kuni kaks hobust ja mõned väikeloomad.“

„Kuule Kusta, päris tõesti asu siia elama, mina tulen perenaiseks,“ ütles Linda poolhabelikult ennast Kusta najale toetades.

„Ah sellepärast soovidki, et ma siia elama asuaksin!“ naljatas Kusta Lindale vastu, temale kätt õrnalt ümber piha pannes.

Kusta ja Linda olid juba ammu head tuttavad ja tundsid igatsust üksteise järele. Seekord olid nad aga täiesti omakeskel ja võisid ilma segamata oma mõtteid ja tundeid vahetada.

Päike oli tõusnud kõrgele ja muutunud kastetilgad auruks. Lindude laul vaikis. Mahe tuuleõhk hiigutas puude lehti, sünnitades õrna müha. Kusta ja Linda, kes kaua aega koos istunud, läksid oma öösise vähjasaagiga kumbki oma küüni juurde, kus teised heinalised juba keskhommikut söid.

*

Viisteistkümmend aastat oli möödunud.

Kaasiku Kusta ja Lepingu Linda istusid jälle sellesama koha peal, kus nad viisteistkümmend aastat tagasi ühel suvisel pühapäeval hommikul olid istunud, aga nüüd ei istunud nad enam

Heinalise õhtu.

Nüüd pärast väsitavat päeva tööd,
Nii mahtuvalt maitseb õhtu eine.
Ka kogu õhtu rahulikku ööd,
Maud katab looriline udu laine...

Ja luhal, üle niidet rohumaa
Veel kuulda heinaliste häähtsusi,
Ning ööbik õhtul hünni hõiskab taas,
Mis üratab mus kaugeid unistusi...

Hein üsja niidet, lõhnav, uimastav
Mind meelitades oma hõlma kutsub.
Nüüd põsel uneingli käsi — unustav
Tööpäeva mälestusi unne matab.

R. Laus.

rohu peal, vaid oma toas puust sohval, ja ka mitte enam kahekesi, vaid viiekesi, kahe väikese poja ja tütreaga. Kustast ja Lindast oli õnnelik abielupaar saanud ja nad olid Põdraaugu heinamaale elama asunud, nagu omal ajal nende mõlemate soov oli. Kaasiku peremees oli väga heameelega Põdraaugu heinamaa talu maadest ära lahutanud ja oma nooremale pojale Kustale annud. Isa abiga oli Kusta sinna ehitanud nägusa elumaja tarviliste kõrvalhoonetega ja asunud sellesse elama. Ta kosis Linda juba esimesel aastal omale naiseks. Linda oli oma vanematelt saanud lehma ja mullika kaasavaraks. Suure vaimustusega alustasid nad omaette majapidamist ja visalt tegid tööd, mispärast nad ka ruttu edasi jõudsid. Seal, kus enne kasvasid kase- ja pajupõõsad, oli haritud põld, mille peal vili lopsakalt kasvas. Ilus Põdraaugu mägi oli talu õueks ja viljapuuaiaks muudetud. Endine märg heinamaa, mis alaväärtuslist sooheina kasvatas, oli kraavitatud, metsast lagedaks tehtud ja kasvatas ilusat segaheina. Viljapuuaeda oli istutatud suur hulk noori viljapuid ja marjapõõsaid. Väljavaade talu elumaja esiselt oli haruldane ilus, sest talu haritud maid palistas igast küljest osalt sega- ja osalt lehtmets. Ühest kohast oli näha ka loogeldav Haugi jõgi, mille vesi suurvee ajal üle kallaste tõusis ja lähedal olevad heinamaad üle ujutas. Talu õuest viis väga hästi korrashoitud tee lähedal oleva suurtee peale.

Põldu hariti talus heade põllutööriistadega ja heina niideti heinaniidu masinaga. Lehmi oli talus neli ja mullikaid kaks, kelledest ka varsti lüpsilehmi loodeti. Peale selle oli kaks ho-

bust ja väikeloomad. Kusta oli suur mesilaste armastaja ja sellepärast oli ta enesele suure hulga mesipuid muretsetanud.

Väike Põdraaugu talu oli õitsevaks oasiks keset märgi sooheinamaid. Sügisel, talvel ja kevadel oli seal väga vaikne elada, kuna aga suvel heinaajal Põdraaugul suur elavus valitses, sest heinalised kasutasid seda kohta oma kogumise kohaks. Põdraaugu talu õues oli alati võõraid vankreid ja hobuseid, üks ja teine heinaline käis Põdraaugu kaevust joogivett toomas, sest seal oli laitmatu vesi. Laupäeva õtuti ja pühapäeviti kogunesid heinalised, iseäranis noored inimesed, Põdraaugu tallu kokku, kus ringmängu tegid ja kandli ning lõõtspilli saatel tantsu keerutasid. Põdraaugu pererahvas olid heinaliste vastu väga lahked ja käisid nendega ümber kui oma inimestega.

Põdraaugu talu peremees ja perenaine on õnnelikud inimesed. Nende kodus valitseb suur kodurahu ja rõõmus meel. Nad on palju loovat tööd teinud ja nende töövaev on hästi tasutud. Ei või ütelda, et see töötasu suures rahalises sissetulekus seisib, sest raha tuli vähe sisse ja nad elasid lihtsat elu. Aga nende kõige suuremaks töötasuks oli töö rõõm, mis nad oma loovast tööst tundsid. Ei olnud kerge asuda kodukülalt kaugele metsheinamaale elama ja seal omale eluaset asutada. See nõudis suurt usku ettevõtte sisse ja visadust töötegemiseks. Sellepärast oli asumise aeg väga raske. Aga raskest ajast on usinuse ja visadusega üle saadud ja nägus eluase asutatud, kus järeltulevad põlvned kergema tööga ülespidamist võivad saada.

J.

Kuremaa kontrollassistentide kool.

Kuremaa kontrollassistentide kool on väljakujunenud 1921. a. asutatud karjakasvatuskoolist ja on vanema venna-na üks kahest praegu töötavast, teine asub Kuusikul, karjakontrollassistentide koolist. Asub Tartumaal, Jõgeva jaamast 9 klm. Kool töötab Põllutöeministeeriumi ülalpidamisel ja tema esimeseks juhatajaks oli praegune Riigimõisate Ülemvalitseja K. Roosi-leht.

Kool on kaheaastase kursusega, kusjuures I kl. lõpetajad peale järelpraktikat võivad omandada karjaravitseja (karjatalitaja) kutse, II kl. lõpetajad — peale järelpraktikat kontrollassistenti kutse.

Koolis käsitletakse:

1) Karja kontrollasjan-dust, mida õpetab koolijuhataja end. karja-kontrollinspektor agr. A. Vask.

2) Loomakasvatustlike ai-neid, nagu veisekasvatus, piimandus, seakasvatus, lambakasvatus, hobusekasvatus, kanakasvatus, koduloomade anatoomia ja füsioloogia, kodul. ter-vishoid ja ravimine. Neid aineid õpe-tavad koolijuh. A. Vask, õpetaja agr. K. Erma ja Seakasvatuse Katsejaa-ma juhataja dr. L. Voltri.

3) Loomasöödakasvatus, na-gu niidu- ja karjamaaviljas, juur- ja mugulviljakasvatus, haljassööda taime-de kasvatus ja vähemas ulatuses põl-uteraviljakasvatus. Neid aineid õpe-tavad mag. agr. J. Nõu ja Kuremaa riigimõisa valitseja agr. A. Kesküla.

4) Talundi, eriti selle loo-mapidamisharude korras-tusõpetus ja

5) ühistegevus ja ühiskon-naõpetus (eriti külaühiskonna õpe-tus ja maanoorsoo liikumise problee-mid), neid aineid käsitleb J. Nõu.

6) Taluramapidamine — Kuremaa r/m. raamatupidaja H. Pung.

7) Kodumajandus ja aian-dus — pr. M. Heinrichson ja H. Treufeldt.

8) Tehnilised tööd (puutöö, nahatöö, käsitöö j. m.).

Õppetöö teoreetiline osa on tihedalt põimitud tegeluse ja õppepraktikaga. Sellel otstarbel teostatakse Kure-maa riigimõisa karjatalituse tööd ko-gu ulatuses õpilaste poolt nii talvel kui suvel. Esimese ja teise õppeaasta vahelise suve aga töötavad õpilased ka Kuremaa mõisa kui koolitalu ma-japidamises kaasa. Töö eest saavad õpilased tasuta prii toidu esimeses klassis oleku ajal. Teisel aastal tuleb õpilasil katta toitluskulu 8—10 kr. kuus ühisköögile. Koolitalu majapida-mine oma ulatuslike kultuurniitude ja karjakoplitega ja mitmekesise põllu-viljusega pakub mitmekülgse prakti-seerimisvõimaluse, kuigi kõik suurma-japidamise olud pole vastavad taluolu-dele. Peale koolimajapidamise prakti-seerivad õpilased veel Seakasvatu-se Katsejaama sigalas. Koolil on ka talukanala. Samuti töötab mõisas meierei, kus õpilased harjutusekorras töötavad.

Õpilasteks võetakse mõlemast soost isikuid, kes vähemalt 17 a. vanad, alg-kooli kursuse lõpetanud ja töötanud vähemalt ühe aasta talus. Eesõigus on neil, kellel parem ettevalmistus. Sooviavaldused esitada 1. aug., õppetöö algus I kl. on 1. oktoobril.

Kooli juures on avatud õpilaste in-ternaat. Õpilaste toitmist korraldab ühisköök. Õppeabinõude ja muude tar-vetega varustamiseks on õpilaste poolt asutatud kooperatiiv. Õpilased, end. lõpetajad ja õpetajad on koondunud ühise perena õpilasühing „Si-de“ ümber. „Sidel“ on laenufond, kuhu summasid määrab Põllumajandu-se osakond ja eraasutused ning kust õppenõukogu ettepanekul kehvematele õpilastele protsendita laenu võimalda-takse vanemate käendamisel. Seni on kooli lõpetanud ümarguselt 300 õpilast, õigusega omandada kontrollassistenti kutse.

Ilmus trükist:

Vajalisemaid värvimisviise.

H. Velberg, Põllutöökoja meeskäsitöö konsulent.

Eesti Põllumeeste Keskseitsi kirjastus, 32 lhk, hind 25 senti.

Tarvilik raamat igale noorele kodukorraldajale.

Kes saadab raamatu hinna rahas ehk postmarkides, sellele saadetakse raamat tasuta kodu kätte.

Tellimise aadress: Eesti Põllumeeste Keskseits, Tallinn, pk. 54.

Viljapuude väetamisest kandmise ajal.

Pea igas aias rõõmustavad viljapuud aednikke hea saagilootusega. Öitseag mõõdukas külmade suhtes õnnelikult. Öitseaja lõpuperioodi jahe-
dad ilmad tegid kahjurit leviku takistamise mõttes, mitukorda rohkem head, võrreldes üksikute eriliste öite kahjustamisega. Et hea saagilootus tööks saaks, et praegusest vilja-algest sügiseseks turustamise ajaks, suur mahlane, terve vili võrsuks, millest rohkem hinda saadakse, selle saavutamiseks on igal aiaomanikul veel võimalusi, viljapuude küllaldase toidu kindlustamise abil, kiiresti mõjuvate väetiste näol. Maal taludes oleks väetamise läbiviimine üks noorte ülesandeid. Jääb küsida:

Millist väetist viljapuule anda ja kuidas? Et väetise kasutamise aeg lühike, 2—2,5 kuud, eismeste süviõunte valmistamisel, siis peab antav väetuse olema iseloomult kiiresti mõjuv, millist talumajapidamises küllaluses leiduvatest igasugustest sönnikuliikidest ja tuhasta hõlpsasti valmistada võib. Selleks peab katsuma eeltähendatud väetistest taimele otsekohe vastuvõetavat osa eraldada, mis on kergesti läbiviidav, kiire käärimise protsessi tekitamise abil, kus ka osa toitaineid raskest-kergesti lahustuvaks ümber muutub, kuma siduvaks aineks on siin vesi, mida puud lakkamatult, suurel hulgal üles võtavad, ning ühes veega ka üleslahustunud toitaineid. See oleks tee ja abinõu, mille kaudu pääseksime puud, tema raskes ülesandes, kõige kiiremini abistama. Selleks tulevad kõik vanad vettkandjad toobrid ja tünnid üles otsida ja täita $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ mahust värsket, hästi märja loomasõnnikuga, millesse vahele raputada veel kanasõnnikut ja tuhka. Nõud asetada tuulevarjulisesse päikesepaistelisesse kohta ja täita veega. Peale täitmist vesi ja sõnnik puuroobi ehk labida abil hästi segi lütta, mida tuleb korrata 1—2 korda päevas, kindla vaheaja järele. Varjulises soojas kohas hakkab segu varsti käärima, heal juhul 1— $\frac{1}{2}$ nädala pärast võib juba vedelikku väetamiseks tarvitada. Jätted, mis peale vedeliku äraravimist tünni jäävad, visatakse komposti ja pandakse uus täis kohe käärima nii, et

järgmine väetuse umbes 2—3 nädala pärast võiks toimuda. Ennem tuleb valmiskäärinud väetist, vastavalt selle kangusele, lahjendada õhusooja veega 1:3—1:4. Säärast lahjendatud seega puule andes, vastavalt puu suurusele ja vilja hulga 3—5 pange, iga paari nädala tagant, täidab väetamise kõrval ka kastmise aset. Et lahu valmistamisega küllalt aega kulutatud, tuleb hoolitseda, et ta puule nii ja säärasesse kohta saaks antud, kus viimane teda maksimaalselt kasutada võiks. Toite ja vett ammutab puu maast narmasjuurte kaudu. Seega tuleb väetuse anda narmasjuurte piirkonda. Vastavalt puu vanadusele ja liigile, maa ning sordiomadustele, on narmasjuurte asukoht, kaugus puu tüvest, väga kõiksuv. Kuid pea alati tabame õige koha, kui väetuse anname $\frac{2}{3}$ krooni ulatuse võrra tüvest eemale, s. o. umbes narmasjuurte piirkonna keskele, kus väetis veega maasse lalali valgudes kõige rohkem narmasjuurtega kokku puutub

Kuidas väetist anda? Kõige ebakohasem viis on lihtsalt mullale valamine, kus paljud toitained õhuga kokkupuutudes kergesti haihtuvad, eriti lämmastikulised. Kuidas vedelat väetist antakse, kas aukudesse ehk kraavikesesse, ikka tulevad need pärast valamist kohe mullaga täita. Esmene viis — aukudesse valamine on soovitatav seal, kus puu alune pind on murus — müles 8—10 cm jämeduse puukangiga umbes 30 cm sügavusi, 40 cm üksteisest eemalselvald auke ringi ümber puu — saab narmasjuurestik, mis muru maas võrdlemisi pinna ligidale tungib, palju vähem vigastada, kui kraavi kaevates. Kui augustik vedelikku korraga vastu ei suuda võtta, tuleb valamist esimesena valatud august alates järjekorras jätkata. Lõpuks augud kobeda mullaga täita. Seal, kus kogu maaala, ehk maa-ala vähemalt puukrooni ulatuses mullal, tuleb kaevata poole labida sügavune kraavike ümber puu, vedelik ühtlaselt jaotatult sisse valada ja kraav kohe kobeda mullaga täita. Väetamist tuleks korrata 3—4 korda paarinädalaste vahedega.

Jakob Palk.

Maanoorte tööst Rootsis.

Aastakümneid tagasi oli noorsoo kasvatus vanemate kättes, kes siis oma lastele pärandasid kõik kombed, traditsioonid ja töökuse. Ühtlasi oli sellega kasvatustöö nii koolis kui ka kodus tugevasti mõjutatud kiriklikust ilmavaatest.

Hiljemal aastatel ja ilmasõja ajal aga ei jatkunud talupidajatel enam palju aega noorte kasvatamiseks. Järjest arenev põllumajandus ja suured rahateenimise võimalused nõudsid kogu aja, nii et nad ei saanud noorte kasvatamisele enam palju tähelepanu pöörata.

Algkooli lõpetanud noored jäid omapead ja hakkasid endile ise vaheldust ning ajaviidet otsima. Hakati käima eriti alevites tantsupidudel. Nii tekkis 14—20 aasta vanustel noortel kriitiline ajajärk, mis nad tihti maaelu vastu ükskõikseks muutis. Tuli ilmsiks ka maalt linnadesse rändamise nähe.

Nende pahede vastu oli vaja abinõusid leida. Ühtlasi sai ka enam järjest selgemaks, et uuemaaja põllumajandus nõuab ikka rohkem ja rohkem teadmisi, mis hädavajalikud majapidamise korrallikuks juhtimiseks.

Kõik need asjaolud sundisidki otsima abinõusid, kuidas maanoori organiseerida, et nendes äratada põllumajanduse vastu huvi, muretseda neile kohast ajaviidet ja kasvatada neid tublikeks põlumeesteks. Nii tulidgi mõttele hakata maanoori ühiselt organiseerima ja tööle rakendama, et saavutada eelmajandusele suhte ning kasvatada neisse õiget põlumehe ilmavaadet. Loodi Põllumajanduslikkude noorte liit (Jordbrukare-Ungdomens Förbund).

Algus oli raske, sest puudus raha tegevuseks ja vastavate nõuandjate ametisse palkamiseks.

Aidata püüti esialgu ainult sel teel, et trükiti väikseid käsiraamatuid ja juhtnõore maanoorte tegevusest ja omavaheliste võistluste korraldamisest. Huvi selle liikumise vastu püüti äratada ka noorsoo aegkirjade ja ajakirjanduse kaudu ning see oli esialgu pea kõik. Hiljem saadi töö korraldamiseks toetust Ameerikast ning töö võttis peale selle uut hoogu.

Praegu on maanoorte liikumine Rootsis väga levinenud ja kasvab iga aastaga. Noortele anti tegutsemiseks ainu tõuge ja ideed, kuna edaspidi pidid nad asja ise korraldama. On tähe-

lepardav, et kui noored rohkem iseseisvalt saavad tegutseda, siis selle liikumisega liitub ka rohkem vanemaid (üle 20 a.) maanoori. Suuremalt osalt lasub kogu töö noorte endi õlgadel ja selles suunas ongi seda liikumist edasi arendatud. Hiljem on ametisse võetud noorte nõuandjaid, kuid siiski on püütud noortele jätta võimalikult suur tegevuse vabadus.

Noored on ise korraldanud juba palju omavahelisi võistlusi paljudel aladel, nagu: juurviljakasvatamise, keeduvilja harimise, lillede kasvatamise, koduümbruse kaunistamise, künni, lõpsi, viljakoristamise, kartuli kasvatuse, linakasvatuse, loomade hindamise, hobuseraamatamise, juurvilja harvendamise, linnukaitse, raamatupidamise, enesearendamise, konserveerimise (hoidiste valmistamine) nais- ja meeskäsitöö, metsakasvatuse, seakasvatuse, kultuurkarjamaade korraldamise, lambapügamise, kartulivõtmise, põldkatsete korraldamise ja kraavikaevamise võistlusi. Igal aastal korraldatakse ka maakondilisi võistlusi, samuti ka suuri üleriigilisi võistlusi. Üks suurem Stockholmis aja-leht on annud üleriiklise künnivõistluse korraldamise toetamiseks 2000 krooni. Nendes maakohdades, kus juba võistlusi korraldatud, võib tähele panna lugupidamise tõusu põllutöö vastu. Loetakse suureks auks, et olla tubli lõpsja või kündja. Võistluste tulemused avaldatakse ka ajalehtedes.

Koostööd on arendatud ja peetud ka teiste organisatsioonidega, nagu: metsakasvatuse seltsiga, põlumeeste seltsidega, Punase Ristiga, kodukäsitöö ühinguga, väikelooma- ja linnukasvatuse seltsiga, piima propaganda ühinguga ja kergesporti liiduga. Rootsi turismi ühing on aidanud toetada mitmeid suuremaid ekskursioone ja paljud ettevõtted on ka majanduslikult toetanud Rootsi maanoorte liikumist.

Hulk osakondi on ehitanud juba endile kodud või klubimajad, kus vabal ajal koos käiakse. 1932. aastal oli 37 ringil oma kodu. Enamasti on need ehitused kohaliku maanurga vanas ehitustüübis.

Ka raadio on rakendatud maanoorsoo teenistusesse ja iga kuu antakse ühel pühapäeval raadio kaudu edasi kõnesid ja ettekandeid, mis käsitlevad maanoorte liikumist ja tegevust.

Tarvitusele on võetud ka teenete märk. On olemas kuld-, hõbe- ja pronksmedalid, missuguseid antakse tublimatele ja aktiivsematele maanoortele. Kuldmadal antakse välja eriti suurte teenete ja saavutuste puhul.

Praegu on ametis pea igas maakonnas üldjuhina ka vastav konsulent, kes annab noortele nõu ja aitab korraldada võistlusi ning töid organiseerida.

On järjest selgemaks saanud, et noorte tegevus ja selle tagajärjed olenevad väga palju kohapealsest juhust. Koha-

pealsete juhtide ettevalmistamiseks korraldatakse järjekindlalt eri kursusi. Kohapealsete juhtide ülesandeks on üldine kohapealne maanoorte töö juhtimine, nõuandmine ja organiseerimine. Kohapealseks juhiks valitakse enamasti mõni väga aktiivne noorte tegelane ehk paljudel juhtudel võtab tema ülesanded ka oma peale mõni kohalik kooliõpetaja.

Praegu on põllumajandusliikude noorte liidul üle maa üle 450 osakonna kuhu kuuluvad üle 21.000 liikme.

E. Arro.

Üleriiklised seitsmenda põllum. kutsekoolidevahelised tegelikkude tööde võistlused.

Põllumajandusliikude kutsekoolidevahelised võistlused toimusid tänava õisu piimanduskooli juures, kus peeti lüpsi-, veiste hindamise ja kõnepidamise võistlusi.

Lüpsivõistlustel sai kõrgema auhinna Ksenia Lõhmus, Väimela karjatalitajate kooli õpilane, võites ühtlasi koolile Põllutööministeeriumi hõbedase rändkarika. Teisi esimese auhinna saajaid olid: Jakob Steinman, Arkna põllutöökoolist, Salme Trallmann, Kuremaa karjakontroll-assistentide koolist, Valli Varik, Helme põllutöökoolist, ja Natalie Essenson, Kuusiku karjakontroll-assistentide koolist.

Teise auhinna said: G. Teinman, Jäneda põllutöökeskkoolist, Aliide Sikk, Väimela põllutöökoolist, ja Olga Ero, Kõljala põllutöökoolist. Veiste hindamise võistlustel kõrgemaaauhinna omandas Kuusiku karjakontroll-assistentide kooli õpilane E. Künnapas, missugune kool sai selle tõttu teistkordselt võistluskarika. Teise auhinna sai hindamisvõistlusel Aleksander Bessaborkin, Kuremaa karjakontroll-assistentide koolist.

Kõnepidamise võistlustel anti komisjoni poolt teemiks „Asutage kultuurkarja- ja heinamaid, hooldage nende eest ja kasutage neid õieti — see on tähtsamad sammud, mis teadlik põllumees praegusel ajal peab astuma oma talundi tulukuse tõstmiseks“. Teine teem oli võistleja oma valida.

Paremaks kõnelejaks osutus Arkna põllutöökooli õpilane B. Prass, kel-

Vasemalt paremale: B. Prass, K. Lõhmus ja E. Künnapas.

lele komisjoni poolt I auhind määrati; B. Prass'i valitud kõneteemiks oli „Õpilase isetegevus koolis, kooli vaheajal ja väljaspool kooli“.

Teise auhinna omandasid kõnevõistlusel: Friedrich Perro, Tooma sookultuuri ja maaparanduse koolist, Leo-

nid Pirn, Vahi põllutöökoolist, ja Feliks Saaremet, Väimela põllutöökoolist. Teise auhinna saajail oli valitud kõneteemiks: F. Perro'l — „Kultuur-karjamaa kui parim piimakarja suvine söödamaa“. L. Pirn'il — „Miks peab praeguseaja põllumees oma kutseharidust“. F. Saaremet-sal — „Mis on selleks tarvis, et ko-

dutalu ja maaühiskond suudaks maanoortest peletada maalt äravoolutungi“. Õpilastele, kes I, II ja III auhinna vääriliseks tunnistati, määrati Põllutöömisteeriumi poolt rahalised autasud 15—5 kr. suuruses ning tasuti kõigile võistlustest osavõtjatele õpilastele sõidukulud Öissu ja tagasi.

J. Ümarik.

Maanoorte kalender-töökava.

JUULI-AUGUST.

Ühiselt kooskäies ja tegutsedes.

1. Õppereiside korraldamine lähemasse ümbruskonda.
2. Kohaliku maanoortepäeva korraldamine või ettevalmistused maanoortestügisepäeva korraldamiseks.
3. Värvimise kursuse korraldamine, kui seda senini pole veel suudetud teha.
4. Aiasaaduste ja marjade sissekeetmise kursuse korraldamine.
5. Puude väärastamise ehk silmamis-päeva korraldamine.
6. Ettevalmistustööd näitusel esinemiseks.
7. Ühiselt asutatud heintaimede kolleksioonlapi korrahoidmine.
8. Külaskäigu korraldamine naabringile või kohapeal mõne võistluse toimepanemine.
9. Umbrohtude hävitamise tööttevõtte rühma ellukutsumine.

Kodutalus.

1. Keeduviljakasvatuse: Umbrohtude hävitamine ja peenarde kohendamise. Kuivadel ilmadel kasta. Tomatikultuurid siduda keppide külge ning üleliigsed õieladavad kärpida. Kurkidel ja kõrvitsatel õieladavad kärpida.
2. Juurviljakasvatuse: Juurvilja ridade vahel harimine. Vagude kohendamine ja muldamine.
3. Seemnekasvatuse: Umbrohtude hävitamine kevadel külvatud seemnepõldudel. Vanematelt põldudelt seemnete koristamine.
4. Marjaaedpuukool: Umbrohtude hävitamine puukoolist. Juuli lõ-

pul ilupuude silmamine. Augustis õuna- ja teiste puude silmamine. Maasikakultuuride korrahoidu tööd pärast marjade korjamist. Kasvude kõrvaldamine ja peenarde väetamine. Karusmarja pöösaste ja ilupuude paljundamine rohelistest pistikutest. Vitsapajukasvanduses umbrohu hävitamine.

5. Katsetegevus: Katselappidel taimede kasvu jälgimine ja märkuste tegemine. Koristamisel saakide kontrollimine ja kaalumise arvestuse tegemisteks.

6. Koduümbruse kaunistamine: Suvelilledele tugede asetamine. Teede korraldamine vaheaegadel. Komposti huniku korraldamine võimaluse korral. Värvimistööde läbiviimine.

7. Jänesekasvatuse: Juunikuu ülesannete jätkamine. Poegade eraldamine emadest. Lehtpuu kasvude korjamine ja kogumine talvetoiduks. Järjekindel puuride puhastamine. Uutel ringiliikmetel alata jänesekasvatuse töö ettevõttega tegelema augustis, kuna siis hõlpsam suguloomade saamine.

8. Mesilastepidamine: Mee võtmine. Pesade korraldamine sügiseks ja lindude varustamine talvetoiduks parrema meega. Vaha sulatamine.

9. Linnukasvatuse: Eelmise kuu ülesanded. Sugukukkedeks kõlbmata noorte kukkede välja praakimine. Nõgeste kogumine ja kuivatamine talviseks söödaks.

10. Kodumajandus: Marja-, spina-, herne- ja oahoidiste valmistamine. Kurkide soolamine. Hoidiste panipaiga korraldamine.

Meie maanoorterühvide töö.

Esimene ülemaaline maanoorte kongress.

Maanoorte kongressi juhatus ja sekretariaat. Üleval nurgas Põllutöökoja direktor J. Hünerson kõnelemas.

Ülemaaline Maanoorte Ühendus kõikide maaltegutsevate noorte organisatsioonide ühendavaks keskkhaks.

Võidupühal, 23. ja jaanipäeval, 24. juunil peeti Virumaal, Arkna põllutöökooli juures esimest ülemaalist maanoorte kongressi, millest elavalt osa võeti. Koos oli üle 80 volitatud noorte organisatsiooni esindaja.

Kongressi päevakord oli väga huvitavalt ja mitmekesiselt koostatud. Kongressi juhatusse valiti: Põllutöökoja nõuandetalituse juhataja K. Liidemann, Eesti Põllum. Keskseltsi sekretär A. Eckbaum, O. Kolk, Saaremaalt, End. Treilman — Tudulinnast ja J. Peets. Sekretariaati valiti End. Vint, J. Luha, S. Russ ja Piik.

Esimesena kõneles Põllutöökoja direktor J. Hünerson, maanoorte liikumise mõttest.

Peale põhjalikku maanoorte liikumise mõtte selgitamist käsitas kõneleja ka Võidupüha pühitsemise mõtet.

Järgnesid huvitavad ettekanded. Kõnelesid K. Liidemann, maailma-vaatelised ja kasvatuslised ülesanded maanoorte põllumajandusliikude organisatsioonide töös; A. Eckbaum, maanoorte organiseerimise teed kohtadel ja ülemaaliselt; J. Ümarik, maanoorte liikumise eeskujumaa õpetusi; O. Kolk, milleks organiseerume ja prl. Reindorf, noorte ülesanded kodumajanduses, kodukäsitöös ja kodukorralduses. Peeti tarvilikuks registreerida kõiki maaltegutsevaid noorte organisatsioone Ülemaalse Maanoorte Ühenduse juures.

Kongressi esimene tööpäev kestis peale tunniajalist lõuna- ja õhtusöögi vaheaega kella pool ühest kuni kella 11 õhtul. Kõnelele järgnesid elavad ja asjalikud läbirääkimised. Peale

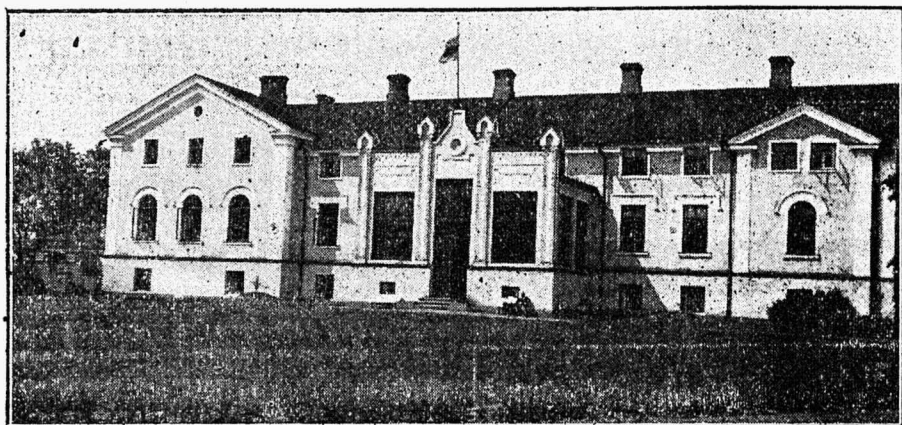
kongressi tööd siirduti esimese päeva õhtul ühises rongikäigus jaanitulele. Jaanitulel lauldi ja mängiti. Eriti huvitav oli maakondade vaheline kõie-vedamise võistlus. Viru maatulunduskonsulent Takjas kõneles huvitavalt jaanipäeva ja jaanitule kommetest.

Kongressi teisel päeval algas töö juuba kell 7 hommikul. Kõnesid J. Elken, maa-alkkool ja maanoorte liikumine; End. Vint, maanoorte ringide sisemine korraldus; O. Kermas, kuidas rakendada noori tegelikule tööle saael; E. Nugis, noorte organi-

ühises lõunalauas peeti rida laua-kõnesid ja lauldi ning hiljem vaadati Arkna põllutöökooli eeskujulikku ma-japidamist.

Kongressil valitses üksmeelne ja asjalik töömeeleolu.

Esimene Maanoorte kongress püstitas kindlad tööpõhimõtted lähema tuleviku jaoks. Kongressi poolt kiideti heaks ka organiseeritud maanoorte märk, milline kujutab rahvusvaheliselt maanoorte organisatsioonides tarvitusele võetud neljajahelist ristikehina lehte.

Arkna põllutöökooli peahoone, kus peeti maanoorte kongressi.

satsioonide talvine töö korraldus; A. Kaal, astmelised töökavad maanoorte organisatsioonides ja J. Luha, võistluste ja näituste korraldus. Kõnesid jälgiti suure huviga. Kongressi poolt valiti esindajateks Maanoorte Organisatsioonide Keskkomiteesse J. Elken, Virumaalt ja O. Kolik, Saaremaalt.

Kongressi töö lõppes kell 3 päeval K. Liidemanni lõppsõna ja hünni lauluga.

Kõik esimesest maanoorte kongressist osavõtjad viisid Arknalt kõige paremad mälestused ja vaimustava tööinnu kaasa. Kongresslaste heaolu eest hoolitsemisel nägi koolijuhataja E. Ehrenwert rohkesti vaeva.

Õhtupoolikul siirdusid jälle kõik noorte tegelased laiali igasse kodumaa nurka. Peale üksmeelse ja sõbraliku koostöö ja Arkna koolitegelaste külaliskust oli kõigil kahju lahkuda.

Läänemaa maanoorte päev.

Pühapäeval, 1. juulil 1934 peeti Vigala põllutöökooli juures esimest läänemaaalset maanoorte päeva. Rahvast oli tulnud kokku murruna igast Lääne- ja Hiiumaa nurgast.

Kell pool kolm algas noorte rongi-

käik muusika saatel Vigala raudteegaamast kooli parki. Rongikäik pakkus huvitavat vaatepilti: võimlejad valges ühtlases riietuses, siis pikad read noori neide nägusates rahvariie-tes, kodutütreid jne. Koguneti kooli-

maja esisele avarale muruplatsile, kõlas vägev koraal, millele järgnes õp. A. Soosaare vaimulik kõne. Selle järele kõneles Eesti Põllumeeste Keskseltsi sekretär agr. A. Eckbaum, kelle kõne lõppedes lauldi hümnit. Järgnes rohke noorte tervitus; Lääne maavalitsuse nimel tervitas esimees Kasterbusch, Eesti Maanaiste Keskseltsi poolt tõi südamlikke tervitusi pr. L. Käbin, Üleriiklise põllumeeste esituse ja maanoorte liidu nimel tervitas A. Gross. Põllutöökoja nimel tervitas juhat. liige E. Arnover. Edasi

osakonna laulukoor esines paari meeldiva lauluga. Edasi peeti lüpsi, loomade puhastamise ja võrkpalli võistlust. Lüpsivõistlusel sai esimese koha Hans Ajaots, teise Sergei Mappel ja Ed. Mäemurd ja kolmanda Aug. Tasane. Puhastamise võistlusel said esimesed kohad A. Langi ja H. Ajaots, teise Jüri Ester ja Sergei Mappel. Võrkpalli mängus kohtasid Lihula, Vanamõisa, Poanse ja Rumba noorte meeskonnad, kusjuures ülekaalukalt võitjaks tuli Lihula meeskond.

Rahvatantsijate grupp Läänemaa noortepäeval

tervitasid Keina põllumeeste seltsi noorte klubi, Emmaste noorte maatulundusklubi, Agapää noorte ühing, Nõmba maanoorte ring, Vanaküla noorte maatulunduse ring, Suttlepa ÜENÜ, Lääne-Nigula põllumeeste seltsi noorte osakond, Poanse ÜENÜ, Vanavigala noorte klubi, Kivi-Vigala noorte klubi, Keina põllumeeste selts, Põhja-Hiiu põllumeeste selts, Emmaste perenaiste selts, Keina maanaiste selts, Hiiumaa maatulunduse nõukogu, Lihula haridusselts, Eesti Põllumeeste Keskselts ja noorte ajakiri „Maanoored“. Eriti huvitav oli võimlemine ja rahvatantsud prl. Kanteri juhatusel. Lihula põllumeeste seltsi noorte

Tutvunemine kooli pargi ja eeskujuliku kooliaiaga õp. Siili juhatusel oli väga huvitav ja õpetlik.

Hästi kordaläinud esimese ülelääne-maalise maanoorte päeva heaks eduks aitasid, peale noorte tegelaste energilise kaastöö, väsimatult kaasa Lääne maatulunduskonsulent agr. H. Puumann ja koolijuhataja agr. K. Illimar. Öhtul algas kooli ruumides V. Vigala maatulundusklubi korraldusel peoõhtu, kus kanti ette näidend „Kiiki ja Mall“.

Noorte päevast ja Vigala põllutöökoolest viisid kaasa kõik ilusad mälestused

Kihelkondlik noortepäev Isakus.

Pühapäeval, 1. juulil peeti Isakus, Viirumaa kihelkondlist noortepäeva, mis õnnestus hästi. Kohaliku põllumeeste seltsi nimel avas noortepäeva õp. J. Elken, kellel noorte juhina suured teened.

Järgnesid tervitused naaber-organisatsioonidelt ja deklamatsiooni- ja kõnevõistlused. Väik-kõne võistlused, kus kätteantud teemil tuli otsekohe esineda, õnnestusid haruldaselt hästi. Kuuest võistlejast tunnistati esimese auhinna väärilisteks E. Önnmann ja E. Aamer Tudulinna. Deklamatsiooni-võistlusel omandasid esimese koha H. Peep ja J. Lepasaar. Noorte kirjatööde võistlusel tunnistati esimese auhinna vääriliseks Tudulinna-Kesavälja maatulundusklubi liikme E. Aameri töö „Minu kodu“, mis autori enese poolt kuulajaskonnale ette kanti.

Seltsimajast siirduti rongikäigus spordiplatsile, kus algasid sportlikud

ettekanded ja võistlused. Haruldaselt arvukas rahvahulk jälgis suure huviga võistlusi. Eesti mängud pr. L. Vaasi juhatusel ja võistlused mitmesugustel aladel õnnestusid hästi: 100 m. jooksus tuli esimeseks R. Uustalu, ajaga 22,2; kõrgushüppes omandas 1-se koha V. Allik, tulemusena, 160 mtr.; kau-gushüppes saavutas E. Peep 5,50 mtr.; Laasberg heitis ketast 31,15 mtr.; Sofri tõukas kuuli 11,66 mtr. ja R. Pärnik heitis oda 41,25 mtr. Eriti huvitavad ja silmapaistvad olid naiste esinemised. Samuti olid huvitavad vabamaadlus, kõievedu ja vägikaika vedamine. Öhtul oli seltsimajas meeleolurohke noorte pidu, millest samuti rohke osavõtt.

Isaku noored on juba üleriigilisel tuntud oma hoogs ja tubli tegevuse poolest. Ka möödunud kihelkondlik päev näitas, et Isaku noored sammuvad maanoorte liikumise alal esirinnas.

Soimetusele saadetud kirjandus.

K. Liideman: „Mõtteid Eesti rahvuslikust ideoloogiast,“ üliõpilasselts Liivika kirjastus 1934, 32 lk., hind 25 senti.

K. Liidemani lühike kokkuvõtlik teos meie rahvusliku ideoloogia põhiküsimuste esiletoomisega. väärrib üldist tähelepanu.

Kõigepealt puudutab autor meil valitsevat ideoloogia tühjust ja näitab, kuidas kultuuri ei tule mitte otsida tsivilisatsiooni ebameis ja esemeis, mida inimene võib raha eest saada, vaid tõeliselt mõistame selles inimese enda teritatud vaimu kehastust temas ja teda ümbritsevas, isiku- või rahvapärast elustiili, — kehastugu see elutegevuses — mõttes või — kujundamises. Sellist tõelist kultuuri on meil veel vähe, ja see ongi puudus, mille kallal tasub juurelda, arvustada ja aktiivsi alustada. Tuleb jõuda tõelisele kultuurimõistmisele, sest muidu ei saa olla ka selget ja põhjendatud rahvuslikku ideoloogiat,

arvab autor. Rahvuslik ideoloogia — see on põhjendatud rahvuslike sihtide süsteem, see on rahvusliku teo, töö kaugelekiindiv kavand. Wajame praegu teaduslikult põhjendatud ja ajaloo loogika alusele seatud rahvuslikku ideoloogiat. Seda ei saa leiutada, vaid tuleb avastada... Edasi näitab autor, kuidas rahvuslik ideoloogia sõltuvuses on rahva sotsiaalsest struktuurist, rahva iseloomust, maa ajaloost ja asendist. Objektivselt põhjendatud rahvusliku ideoloogia otsingul analüüsib autor meie rahvuse sotsiaalset struktuuri ja leiab, et Eesti riikliku-, rahvusliku- ja maaideoloogia liitumine üheks tervikuks osutub paratamatuks. Pikemalt peab autor rahvuslike probleemide juures.

Selle viimistletud ja loogiselt järjestatud rahvusliku ideoloogia mõttekäiguga, mida K. Liideman omas töös arendab, soovitame ka noortel, eriti aga noorte juhtidel, lähemalt tutvuneda.

—Ebm.—